

[Tinning]

somt; men det er jo en noget anden diskussion.

Men i hele spørgsmålet om forholdet til livet og døden foretrækker jeg, at vi som mennesker har et så umiddelbart forhold som overhovedet muligt og benytter os så lidt som muligt af eksperter og teknik som formidlende led. Derfor kan jeg ikke rigtig forlige mig med tanken om, at nu er det slut for os almindelige mennesker med at tage stilling til, om døden er indtrådt. Det kan vi ikke, for dertil kræves særlig ekspertise og særligt teknologisk udstyr.

Det er for mig egentlig nok til at være så betænkelig, at jeg ikke vil støtte dette lovforslag. Jeg er som sagt positiv over for en lille del af det, men det, jeg her har sagt, er for mig så vigtigt, at det afgør min stillingtagen i det hele taget.

Jeg er fuldstændig enig i det, andre har sagt om, at vi ikke har travlt med dette lovforslag. Det er vigtigt at få bredt diskussionen så meget ud som overhovedet muligt og få vendt og drejet, hvad der er af problemstillinger. Det vil vi selvfølgelig blive ved med at bidrage til.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at jeg tror, at mine synspunkter kan sammenfattes på nogenlunde samme måde som en fyr, der hedder Pascal, engang har udtrykt det. Han sagde noget i retning af, at hjertet har sine fornuftsgrunde, som forstanden ikke forstår. Det synes jeg er værd både at overveje og at bygge på.

#### **Justitsministeren (Ninn-Hansen):**

Det er jo ikke altid let at være lovgiver. Undertiden synes vi måske, at vi bevæger os langt ind på områder, der er så vanskelige, at det overstiger vore kræfter. Man kan måske i meget høj grad sige om et så vanskeligt lovgivningsanliggende som dette her, at her er det i hvert fald særdeles vanskeligt at følge sædvanlige synspunkter og overvejelser, som vi i øvrigt har i Folketinget, når vi skal tage stilling til et lovforslag.

Nogle vil måske også sige: jamen hvad bilder de sig egentlig ind, er de begyndt at ville lovgive i Folketinget om liv eller død? Jeg vil gerne sige med det samme, at det gør vi ikke. Der er jo ikke tale om, at jeg ved at fremsætte dette lovforslag og de, der her i Folketinget skal medvirke til behandlingen af

det, dermed ville sige: nu skal vi bestemme over noget, der vedrører liv og død. Det er en konstatering: det drejer sig om, hvorvidt vi efter de undersøgelser, som er anført også i lovforslaget, men som vi jo i øvrigt kender til, kan sige, at her er der tale om, at et menneske ikke lever længere.

Det er særdeles vigtigt at fremhæve, at det, det her drejer sig om, hvis man indfører hjerne-dødskriteriet, er, at man kan konstatere døden ved uopretteligt ophør af al hjernefunktion. De undersøgelser, der skal til for at tilvejebringe denne konstatering, må ikke på nogen måde være fjernet fra dette, at det skal være noget uopretteligt, man her fastslår.

Jeg mener, at det er rigtigt at lovgive; ellers havde jeg jo heller ikke fremsat lovforslaget. Jeg mener også, det er nødvendigt. Jeg mener ikke, at Folketinget eller regeringen har lov til at skubbe en lovgivning fra sig, fordi den vedrører meget afgørende etiske spørgsmål. Det er nu engang også vor opgave – og kan i nogle tilfælde navnlig være vor opgave – at tage stilling til etiske spørgsmål.

Jeg mener også, at vi skylder dem, der skal konstatere døden, altså lægerne, at give retningslinjerne. Jeg synes, det er farligt, hvis der er for meget svævende omkring det, der er lægernes pligt, altså at skulle konstatere i det enkelte tilfælde. Vi har i Folketinget et ansvar for at tilrettelægge tingene sådan, at det bliver trygt for dem, der bliver inddraget i dette – og det kan ethvert menneske blive – men også trygt for dem, der har den vanskelige opgave at tage stilling til konstatering af døden og til de behandlinger, der i øvrigt er tale om her.

Når jeg har sagt, at det kan være vanskeligt at være lovgiver, går det alene på, at emnet er vanskeligt, for jeg må jo sige, at Folketinget ved den, synes jeg, meget værdige debat, der er kommet til udtryk gennem ordførernes indlæg, absolut ikke har gjort det sværere. Den kyndighed, som ordførerne viste gennem deres indlæg, og deres interesse for sagen og deres forståelse viser, at her har vi taget fat på noget, som vi forhåbentlig kan løse i fællesskab.

Jeg vil ikke dermed sige, som man plejer at gøre, når man har fremsat et lovforslag, at nu anmoder jeg indtrængende om, at man støtter det og også gennemfører det hurtigst